

Zpravodaj Lídr 12/2015

Vážení rodiče,
před rokem jsme se po důkladné diskuzi rozhodli zásadním způsobem změnit vztahy nás všech, kteří do této školy chodíme, ať už pracovat nebo se učit. Je to proces namáhavý především proto, že mění léty zavedená schémata chování. Je to proces nikdy nekončící. Věřím ale, že trvalý a užitečný. Jeho hlavním cílem je kultivace vztahů všech účastníků vzdělávání - žáků, učitelů i rodičů. Otvírá cestu k tomu, aby každý žák mohl prožít úspěch. Rozhodl jsem se podělit se s vámi o některé postřehy z této cesty.

Jan Faltýnek

MŠ

7 návyků v Pohádce

Bylo, nebylo, není to tak dávno, kdy naší prioritou ve školce bylo naučit děti základní návyky, kterými jsou slušné chování, správné stolování, sebeobsluha, zvládání hygieny a úklidu. Doba ale pokročila, a i když i tyto návyky stále zůstávají základem správné výchovy, společnost si žádá víc! A tak jsme nakoukli do ciziny a objevili 7 návyků šťastných dětí. Ona to vlastně žádná velká novinka není, protože v nich nalézáme moudra našich předků, ale je to aktuální. V současné době už v mateřské škole nacházíme něco, co tu dříve nebylo - první šikanu, vydírání, nekalou manipulaci a agresivní chování vůči dětem i pedagogům.

A tak jsme v loňském roce začali aplikovat 7 návyků již u předškolních dětí. Nejdříve se muselo změnit myšlení a někdy i chování pedagogů, teprve potom jsme mohli začít do tohoto programu zapojovat i děti. Už v tomto věku jsou vnímavé a chápavé, a tak brzy pochopily i cizí pojmy. Začali jsme s proaktivitou a rozhodnutí o řešení problémů nechávali více na dětech. Stále častěji od nás děti slyšely: „A co s tím uděláš?“ To je nutilo přemýšlet a nacházet vlastní řešení. Při plánování víkendu nebo týdne ve školce děti sršely nápady a při rozlišování toho, co je důležité, se ani jednou nespletly. Už v tomto věku chápou, co je správné a co ne, a většinou podle toho i jednají. Proč se to později mění, netušíme. Vytváření synergie a naslouchání se nám sice ještě nedaří, ale co je výhra-výhra a výhra-prohra, děti pochopily rychle. Zajímavé příběhy z knihy 7 návyků šťastných dětí nám v tom velice pomohly. Ještě jednu věc jsme v Pohádce vyzkoušeli - v každém dítěti nehledáme jen slabá místa, která je nutno posílit, ale také se snažíme objevit, v čem je výjimečné, a to rozvíjet. Svět totiž potřebuje specialisty! První výsledky se objevily již vloni. Světlo světa spatřily dva pěvecké talenty. Návštěvám ve školce se často zdá, že naše děti jsou hodnější, k sobě ohleduplnější, ale i zvědavější a aktivnější. Když k tomu budou i šťastnější, budeme spokojeni. Pak už stačí jen šťastné učitelky i rodiče a vše bude ideální, ba přímo „pohádkové“!
Ale to je ještě dlouhá cesta ...

Jitka Mařáčková

ŠD

Děti ze **ŠD STROMEČEK** se v **7N** orientují dobře. Nejen tak, že by je měly „našprtané“, jak jdou v řadě po sobě a které číslo k danému návyku přiřadit, ale prostě vědí, o co jde.

Přiměřeně ke svému věku **zvládají plánování - stanovování si osobních i společných cílů**, postupně si je plní, radují se ze svých úspěchů a odměňují se za ně. Také vědí, o čem je řeč, když se řekne **citové konto**, a jak posilovat to svoje i citová konta ostatních. U řady z nich pozoruji, že se **více snaží být upřímní sami k sobě, nepodvádět, být féroví i vůči druhým**.

Letos jsme rozjeli projekt „Říkejme si přísloví“. Kromě 7N na našem „stromčekovém“ stromu sedmi návyků totiž visí i mnoho přísloví, jejichž význam si postupně vysvětlujeme, hledáme spojitost se 7N a návaznost na ně. Krásně to spolu koresponduje a jasně z toho vyplývá, že 7N prostě není nic nového, ale je fajn, že se věci dají nazvat ještě **stručněji a děti to slyší od všech pedagogů ve stejných slovních spojeních**.

Navzdory tomu všemu děti stále občas dělají i věci, které jsou ostatním nepříjemné: chodí na sebe žalovat a ne všichni vždy přiznají pravdu, vymlouvají se, zapírají a svádějí vinu na druhé. Když ale vidí, že já to za ně řešit nebudu, samy se snaží vymyslet, jak to provést a co udělat pro to, aby našly společně řešení **VÝHRA - VÝHRA**. Vědí, že dříve zkrátka nebudou moci odejít a zase si hrát. To už funguje celkem dobře.

Za rok a kousek, kdy děti vedu, se naučily dobře **spolupracovat a domlouvat se při skupinové práci**. Jsou schopny se rychle rozdělit do týmů a rozdat si role. Hodně se zlepšily v **prezentaci a hodnocení**. Dokáží konkrétně pojmenovat, co bylo správně, co jim nebylo příjemné, jestli se dostaly ke slovu, zda jim někdo sám od sebe pomohl, i když měl jinou roli, aniž by ho museli požádat, jestli jim role vyhovovala nebo by příště chtěly jinou, nebo být v týmu s někým jiným, v čem to bylo lepší, než kdyby pracovaly samy atd. Zkrátka se **zlepšují v komunikačních dovednostech**.

Návyky si připomínáme a posilujeme **průběžně**, navlékám je dle potřeby na aktuální situace a činnosti. **Není to tak, že bychom se jeden týden věnovali jen jednomu a další týden zase dalšímu**. Hodně se děti také zlepšily v N1, **přebírají zodpovědnost, nejen když vědí, že by za to mohla přijít odměna**. Zodpovědně si plní své role třídních lídrů. K výraznému zlepšení došlo při **udržování pořádku na WC**. Též při přesunu po ZŠ **krásně zdraví 😊**. Rozhodně jsou naprosto úžasní v tom, jak si **hlídají tichý hlas ve školní jídelně**. A také si **hlídají mnohem více pořádek ve „své“ uličce v šatně Botička**.

Lydie

Řehořová

ŠD KYTIČKA

Máme strom návyků. Lídři jednotlivých služeb se střídají po měsíci, děti průběžně hodnotí plnění. Založili jsme obálky pochval. Do kroniky akcí našeho oddělení doplňují lídři „reportéři“ sami příspěvky.

Děti průběžně řeší problémy a konflikty pomocí jednotlivých návyků.

V době klidu čteme příběhy a na nich se snažíme připomínat jednotlivé návyky.

Nově si vyrábíme krabičky, kam si budou děti dávat pochvaly nebo psát připomínky k jednotlivým spolužákům.

Helena Malá

ŠD SLUNÍČKO

Zvolili jsme si lídry třídy, každý nese odpovědnost za svoji roli. Osvědčily se nám obálky chvály. Máme sešity „Naše cíle“. Zde děti vyjadřují pomocí obrázku zvolený cíl - čeho chtějí dosáhnout nebo komu pomoci, v čem by se rády zlepšily. Vždy zkontrolujeme, zda došlo ke splnění cíle. Důležitý je zde prvek upřímnosti a sebehodnocení. Stanovili jsme si družinová pravidla. Jednotlivé návyky využíváme při řešení problémů, pomáhají nám lépe realizovat zvolený cíl.

Zuzana Salavcová

ZŠ

1. A a 1. B

Od září děti seznamujeme se 7 návyky pomocí příběhů o zvířátkách z knihy 7 návyků šťastných dětí.

Máme probrané první 3 návyky, přičemž nejvíce času jsme věnovali proaktivitě. Děti za proaktivní chování dostávají kuličky nebo „usměváčky“.

Nyní jsme se zaměřili na význam písmene „S“ v logu naší školy - SOVA. Děti dostaly otázku, kdy se cítí spokojeny.

Závěr:

Děti se cítí spokojeny vždy, když dělají, co je baví, pokud jsou v prostředí, kde se jim líbí, a mají kolem sebe lidi, kteří se k nim chovají hezky. 90% žáků řeklo, že se cítí spokojeni ve škole, když se učí, protože jim to přináší radost.

Donka Linhartová, Olga Marečková

4. A

1. Podařilo se nám založit si **osobní sešity úspěchů**. Využíváme je společně, ale nyní už i individuálně pro svoje **plánování a následné sebehodnocení**. Děti si zde v současné době samostatně zapisují pro ně důležité momenty v daném měsíci.

2. Máme **stanovená kritéria na sebehodnocení**, které provádíme po týdnu, někdy po 14 dnech.

3. Podařilo se nám více si **všimnout svých osobních úspěchů a lépe a zodpovědněji si stanovovat reálné cíle na začátku nového měsíce**.

4. **Daří se nám lepší spolupráce i v náhodně sestavených skupinách**, nejen ve skupině, která je pro nás kmenová.

5. 7 návyků nám nyní velmi pomáhá při **realizaci čtenářských dílen** - umíme vybrat a sdílet fakta, respektujeme bez problémů pravidla komunitního kruhu při sdílení, daří se nám více respektovat názory a nápady spolužáků.

6. Podařily se nám **pěkné ukázkové hodiny pro návštěvy**, dokázali jsme navrhnout společně způsob práce při takové prezentaci třídy.

7. Díky 7 návykům **dokážeme sdělit našim zástupcům v parlamentu své názory** a dohodnout se na bodech, které bychom rádi za třídu v parlamentu prezentovali.

8. **Listopadové konzultace**, kterých se zúčastnili děti společně s rodiči, byly přijaty kladně. Vloni ještě možná panovala lehká nedůvěra v tento typ třídních schůzek. Letos se dokonce dopředu někteří rodiče omlouvali, že je jim líto, že musí přijít sami, protože jejich dítě má kroužek nebo trénink, případně přišli společně v jiném termínu.

9. **Rodiče se zajímali o cíle**, které si děti stanovují, myslím, že odcházeli pozitivně naladěni, když viděli sešity úspěchů svých dětí, protože si v nich děti dávají i cíle ohledně života v rodině.

Ivanka

Hartmanová

6. A

V naší třídě se dětem daří plánovat školní povinnosti pomocí kalendáře v žákovské knížce. Celoročním třídním plánem je sběr papíru, důležité není množství, ale pravidelnost. Děti se také samy starají o domácí úkoly pro nemocné spolužáky. V rámci proaktivity vedu děti k tomu, aby v případě problému nespolehaly na učitele, ale aby samy navrhly řešení dané situace, případně se poradily s ostatními. Dále jsou vedeny k zodpovědnosti za své věci, povinnosti a práci. Děti samy hodnotí práci svých spolužáků i svoji vlastní, nejdříve hledají to pozitivní, co je možné ocenit, a posléze dávají doporučení, co by se dalo zlepšit. Umí se vyjadřovat kriticky, ale vhodným, nezraňujícím způsobem. Nebojí se vyjádřit svůj názor.

Petra

Olivová

6. B

Máme funkci lídra, který během jednoho týdne zodpovídá za smazanou tabuli a pořádek ve třídě. Následující pondělí hodnotí svoji práci a práci třídy během minulého týdne. Své hodnocení zapíše do „kroniky lídra“. Při diskuzi s dětmi se občas objeví názor, že toho lídr má hodně. Vím, že občas má, ale zároveň dodávám, že lídr má dané činnosti na starosti, ale nemusí je dělat sám. Jde mi o to, aby si žák v roli lídra dokázal říci o pomoc spolužákům tak, aby dané úkoly byly splněny, nebo aby si naplánoval přestávku tak, aby vše splnil sám. V mé třídě jsou i takoví žáci, kteří to udělají za lídra i bez prosby.

Obálky chvály se u nás zatím moc neosvědčily. Nevím, jestli je to tím, že se moje třída na každou hodinu stěhuje do jiné učebny a v kmenové třídě tráví jen velké přestávky, nebo si děti zapomínají psát pochvaly obecně. Proto se při etické výchově chválíme „z očí do očí“.

Od září jsme pracovali především s prvními třemi návyky.

Návyk buď proaktivní, neboli já mám zodpovědnost, není u mých dětí příliš oblíbený. Přiznat si, že je to jenom na mně, že mám domácí úkol nebo jinou povinnost, že když neudělám domácí úkol, je to jen moje zodpovědnost, je pro některé žáky těžké. Proto pracujeme s plánovacím kalendářem v žákovské knížce, plánujeme.

Stanovujeme si cíle do sešitů lídra, jsou to krátkodobé týdenní cíle. Většinou si dáváme cíle dva - pracovní a osobní. Jak se nám dařilo, si sdělujeme při etické výchově. Chválíme ty, kterým se dařilo.

Nyní jsme u návyku č. 4.

Za splnění cíle a proaktivitu žáci dostávají hvězdičky na nástěnku. Pokud třída pracuje jako tým, tzn. bez problémů, dostává kuličky do misky. Cílem je nasbírat 40 kuliček za rok. Pokud získáme plný počet, na konci roku se domluvíme, jak se za splněný cíl odměníme.

Role lídra, zodpovědnosti a aktivity využíváme ve skupinové práci. Při prezentaci a hodnocení používáme mluvící hůl.

Třída společně vypracovala posláním třídy a každý žák napsal a výtvarně zpracoval, jak přispěje k naplnění posláním třídy.

V tabulce vybarvujeme čtverečky za přinesený starý papír. Nejde o to, kolik kdo přinese, ale kdo si dá námahu přinést alespoň trochu a přispět tak k získání peněz jako odměnu za sběr na konci roku.

Lenka Wolfová

7. A

V mé třídě jsem společně s žáky zjišťovala, co jim chybí k úplné spokojenosti ve škole. Chlapci a děvčata měli doplnit neúplnou větu. Tady jsou některá z jejich přání.

Ve škole bych byl/a spokojený/á, kdybychom:

- hráli hry
- nevyrušovali v hodinách
- všichni nosili pomůcky a domácí úkoly
- všichni dělali to, co mají
- si neubližovali
- nemluvili sprostě
- o přestávkách poslouchali písničky
- dělali často skupinovou práci
- ve škole měli pohodlnější židle
- měli delší přestávky
- měli méně hodin vyučování
- častěji chodili ven
- nepsali testy
- nemuseli stát frontu v bufetu
- měli více školních akcí
- mohli hrát o přestávkách fotbálek a kulečnick
- se navzájem tolerovali
- dostávali méně domácích úkolů nebo žádné
- se neprali o přestávkách
- byli každý sám za sebe zodpovědní
- se učili s nadšením
- se všichni hlásili
- byli k sobě ohleduplní
- si všichni pomáhali

Nejčastější odpověď ale byla: Ve škole bych byl spokojený, kdyby vše bylo tak, jak je nyní.

Na naší spokojenosti budeme samozřejmě společně pracovat. Část našich „kdybychom“ totiž můžeme změnit právě my sami.

Michaela

Hejzmanová

8. A

V loňském školním roce jsme se postupně seznamovali se 7 návyky. Vysvětlovali jsme si je teoreticky, na přečtených příbězích jsme se pokoušeli hodnotit. Pojmy 7 návyků jsme postupně zařazovali do běžného jazyka při výuce.

Letošní hodiny jsou zaměřené spíše již prakticky. První dva měsíce jsme věnovali opět prvnímu návyku. Žáci si stanovili, v čem budou proaktivní. Připravili si nástěnku. Stanovili si dílčí cíle. Mají za úkol je splnit v daném termínu, zhodnotit sami sebe, jak se jim splnění těchto stanovených cílů podařilo. Společně pak do „tabulky proaktivity“ zapisujeme, co se nám všem podařilo konkrétně.

Lídr týdne hodnotí týden uplynulý. Zatím ústně, ale chtěla bych přejít k tomu, aby hodnocení zpracovávali písemně, aby si vedli záznamy v jednom společném sešitě a aby své aktivity a úspěchy uměli prezentovat i například na webových stránkách své třídy.

Od listopadu přecházíme k podrobnějšímu sledování druhého návyku. Chci, aby děti co nejvíce využívaly plánovací kalendář v žákovské knížce. Vysvětlujeme si, že když se naučí vše si zapsat a hlavně se každý den na zápis stanovených úkolů podívat, minimalizuje se zapomínání úkolů i pomůcek.

Dalším konkrétním krokem k prohloubení druhého návyku je vyvěšený přehled, ve kterém máme na celé pololetí naplánovány služby na tabuli i služby, které se starají o pořádek ve třídě. Žáci se naučili vždy v pondělí podle plánu zjistit, zda mají službu. Jsou vedeni i k tomu, že popřípadě připomenou daný fakt spolužákům, kterých se to týká. A musím říci, že to funguje.

Jana
Součková

